

FOSEN NATURVERNFORENING

Adr. : Ytre Ringvei 32, 7100 Rissa Tlf. : 73851430

- foreningen for et bredt, helhetlig og aktivt naturvern på Fosen

Vår ref. : R.12.7mø

Deres ref. :

Dato :19.12.21

NVE

POSTBOKS 59, MAJORSTUA

0301 OSLO

Krav om revisjon av konsesjon for regulering av Sordalselva/Arnvikelva i Åfjord kommune i Trøndelag.

Innledning

Det er gitt mulighet for å søke om revisjon av konsesjonsvilkår som knytter seg til eldre konsesjoner. Bakgrunnen er at miljøhensynene i dag er strengere enn for 50 år siden, og det vil være naturlig å vurdere en revisjon. Sordalselva/Arnvikelva har fått høy prioritet på lista over vassdrag som kan reguleres.

Regulering her utnyttes i Mørre kraftverk som overfører vannet fra Storvatnet (10,7m). Tidligere var det forekomster av forekomster av sjørret og laks. Elvemusling og ål, men reguleringen har vært krevende for disse artene. Ofte kan en se tørrlagt elveleie her. Det er i tillegg registrert nedgang av røye i Storvatnet som kan skyldes vassdragsreguleringen.

Vannressursloven

Formålet med Vannressursloven er at vassdragene bl.a. skal forvaltes på en samfunnsmessig god måte. I § 5 i vannressursloven heter det at enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser. Det er krav om at minimum den alminnelige lavvannsføring skal være tilbake. Det skal tas hensyn til vannspeil, vassdragets betydning for plante- og dyreliv og vannkvalitet. Vi merker oss at utbyggere ofte legger seg rundt minimumsnivå med hensyn til minstevannføring.

Gjennomførte tiltak virker inn på vannspeil, vassdragets betydning for plante- og dyreliv, vannkvalitet og grunnvannsforekomster. Fordelene ved gjennomført tiltak overstiger ikke de skader og ulemper som er påført allmenne/private interesser i vassdraget eller nedbørsfeltet.

EU's vanndirektiv

Norge er forpliktet gjennom EU's Vanndirektiv som krever at europeiske elver, innsjøer og vassdrag skal ha god eller høy økologisk og kjemisk kvalitet. Dette betyr at Norge må sette vilkår til konsesjonene ved å påby en konstant minstevannføring for å sikre det biologiske mangfoldet. Vi forstår dette slik at kravet i det nye EU- direktivet til minstevannføring må ligge over det tidligere minimumskravet i vannressursloven. I dette tilfellet har vassdraget allerede dårlig økologisk status. Da kan ikke de økologireduserende tiltak videreføres som nå.

Naturmangfoldloven

Kravene i Naturmangfoldloven skulle tilsi at en burde praktisere føre-var-prinsippet ved ulike tiltak i naturen. Ved utbygging av vassdrag for energiproduksjon o.l. må en ta hensyn til forvaltningsmålene for naturtyper, økosystemer og arter. I bunnen av god forvaltning må det settes krav til kunnskapsgrunnlaget for å ivareta verdiene som ligger i naturmangfoldloven.

Virkemidlene for å nå målet er bærekraftig bruk og vern. I tillegg er det slik at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver.

Det er behov for en samlet vurdering og ikke bare enkeltsaksbehandling. Tiden med en bit-for-bit utbygging må være forbi. Det er flere andre vassdragsinngrep av betydning i dette området fra før. Den samlede belastning vil bli for stor i forhold til kravene i Naturmangfoldloven.

Etter § 7 i Naturmangfoldloven, som supplerer FVL's krav om utredning, skal prinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8 – 12 legges til grunn for skjønnsutøvingen. Vurderingen og vektleggingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen slik at det kan kontrolleres i ettertid om prinsippene er vurdert. Det stilles visse minstekrav til oppfyllelse av vurderingene av Naturmangfoldlovens prinsipper. Dette er en naturlig følge FVL's krav til utredning og informasjon i § 17. Selv om prinsippene i Naturmangfoldloven er vurdert er det viktig at konklusjonen er i tråd med vurderingene. Etter vår oppfatning vil eksisterende inngrep være i strid med prinsippene i Naturmangfoldloven på de fleste punkt.

INON

Fremdeles brukes INON- begrepet i plansammenheng. Det er et uttrykt mål at den stadige nedbyggingen av inngrepsfri natur reduseres. Inngrepsfri natur er en av åtte miljøindikatorer til nasjonalt miljømål.

Minstevannføring

Kravet er vanligvis minimum alminnelig lavvannsføring, men dette kan variere mye med variasjoner mellom 2,5 – 50 % av middelvannføringa. I umålte felt vil det være vanskelig å anslå, og en må benytte subjektive vurderinger av nærliggende representative stasjoner med ulike metoder, observasjonsserier og observasjonsperioder. I målte felt kan en gjøre mer objektive vurderinger over en observasjonsperiode på 20 – 30år. En miljøvannføring må ta hensyn til interesser som kan bli skadelidende i vassdraget. Ofte kan det være stor forskjell på sommer og vinter, og en må benytte såkalt sesonginndelt persentilmåling. Minstevannføringen må ta høyde for vannføring vinter.

Naturmiljø

Ål er betegnet som kritisk truet på Rødlista, og denne arten har et vesentlig oppvekstområde ved bekker og elver på Fosen. Opptil 70 % av ålen kan bli sugd inn i inntaket All ålefangst er forbudt nå.

Området ved Sjørdalselva/Arnvikelva var et verdifullt område for ferskvannsfaunaen. Ved en utbygging vil det oppstå situasjoner med både for lite og for mye vannføring. Isdannelse og isgang vil forstyrre livet i elva. Temperaturvariasjoner, forurensning og utvasking av elvesanden kan forekomme. Dette kan skade elvemuslingen også.

For fugler vil det by på problemer. Særlig fossekallen kan få problemer ved matsøk om vinteren når elva er frosset til. Det er mange kulper og stryk som er berørt på strekningen.

Mål for revisjonen

Dagens manøvreringsregime (minstevannføring/driftsvannføring) er ikke optimal i forhold til de allmenne interesser som friluftsliv, landskap, naturmangfold, økosystemer mv. Påvirkningen er størst på fiske/fiskemuligheter og naturmangfold. Konsekvensene er at deler av økosystemet blir svært negativt rammet.

Minstevannføring og driftsvannføring må reguleres på en mer miljøvennlig måte. Dette kan gjøres uten vesentlig tap av kraftproduksjonen (ca. 5%).

Dette vil også være med å tilfredsstille kravene i EUs vanndirektiv som er implementert i Vannforskriften med mål om å oppnå god eller svært god tilstand. Det samme gjelder at det er viktig å tilfredsstille kravene i Naturmangfoldloven.

Det må legges vekt på at vassdraget har fått høy prioritet for revisjon, og at verdi- og påvirkning samlet sett er på høyeste nivå (VPS 5).

Fosen Naturvernforening

Magnar Østerås

Ketil Ring